

Waarschijnlijk geen toeslagrechten voor containervelden

Maak tijdig afspraken bij huur en verhuur van gronden

In het kader van het nieuwe **Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)** krijgen alle boomkwekers en vasteplantentelers in de vollegrond te maken met toeslagrechten. Voor de sector op zich een prettig vooruitzicht. De vraag is echter hoe snel het nieuwe systeem ingevoerd wordt, en hoe het zit met pacht?

Auteur: Dick van Doorn

In het nieuwe GLB wordt de komende zes jaar naar een zogeheten flatrate toegewerkt, waardoor een hectaretoeslag ontstaat die voor heel Nederland gelijk is. Staatssecretaris Sharon Dijksma wil dat die flatrate in 2019 al bereikt is. LTO Nederland wil echter dat rekening gehouden wordt met boeren die er financieel fors op achteruitgaan. Gezinsbedrijven in de melkvee-, vleesvee- en kalverhouderij en aardappelzetmeel-telers gaan er in het nieuwe systeem namelijk soms tienduizenden euro's of nog meer per jaar op achteruit.

Zoals het er nu naar uitziet, gaan de toeslagrechten alleen gelden voor de hectares vollegrond en niet voor de hectares met 'teelten uit de grond', zoals onder meer containervelden. In haar brief aan de Tweede Kamer van 6 december sloot staatssecretaris Sharon Dijksma alleen glastuinbouw uit. Klaas Johan Osinga van LTO Internationale Zaken: 'Dat kassen in het nieuwe GLB geen toeslagrechten krijgen, gebeurt overigens met instemming van LTO. Wij hebben in Brussel echter de nodige inspanning geleverd om teelten uit de grond in het systeem te krijgen. Dit is een typisch Nederlandse vraag. Vaak is een

containerveld tijdelijk ingericht en is daarna weer sprake van vollegrondproductie. Er wordt nog gewerkt aan de uitvoeringsregels van het nieuwe GLB, dus we doen nog wat we kunnen.'

Geen vergroeningseisen

Hoe groot de toeslag per hectare precies zal zijn, is op dit moment nog niet bekend, maar in 2019 zal het gaan om ongeveer 370 euro per hectare, inclusief 120 euro per hectare voor 'vergroening'. Volgens Osinga zal het in 2015 beginnen met zo'n 25 of 50 euro per hectare. In 2019 zal het gemiddelde bedrag uiteindelijk op ongeveer 370 euro per hectare liggen. Bedrijven (bijvoorbeeld boomkwekers met akkerbouw) die nu meer dan 370 euro per hectare op al hun percelen ontvangen, raken hun toeslag deels kwijt. Zij die eronder zitten, gaan erop vooruit. Osinga: 'Verwacht mag worden dat veel boomkwekers en vasteplantentelers nog veel "naakte" hectares landbouwgrond hebben, waardoor zij erop vooruit zullen gaan.'

Nog een enorme meevaller voor de boomkwekerij is dat zij niet hoeft te voldoen aan de vergroeningseisen zoals die wel gelden voor de

akkerbouw. Hierbij gaat het om verplicht blijvend grasland, de teelt van minimaal drie verschillende gewassen en ecologische aandachtsgebieden van in eerste instantie vijf en op een later moment mogelijk zeven procent van het areaal akkerbouw en tijdelijk grasland.

Van de 370 euro per hectare zal zo'n 120 euro gekoppeld zijn aan deze vergroeningseisen. Osinga: 'De reden dat boomkwekers niet aan de vergroeningseisen hoeven te voldoen, is dat zij werken met blijvende gewassen (teeltduur vier jaar of langer). En die zijn vrijgesteld.' Boomkwekers die ook hectares met grasland of akkerbouw hebben, moeten voor dit gedeelte wel aan de vergroeningseisen voldoen. Ongeveer de helft van de boomkwekerijen in Nederland ontvangt nu al een hectarepremie, omdat ze bijvoorbeeld bieten, graan of maïs telen of grasland hebben. Nu ontvangen ze dus op een deel toeslagrechten en straks op alle hectares. Osinga: 'De eerste 10 hectare akkerbouw en tijdelijk grasland is overigens sowieso vrijgesteld. Heb je tussen de 10 en 15 hectare akkerbouw en tijdelijk grasland, dan hoeft je alleen te voldoen aan de driegewasseneis. Pas als je méér dan 15 hectare

Jan Michels

akkerbouw en tijdelijk grasland hebt, moet je ook vijf procent ecologisch aandachtsgebied aanwijzen. Kassen blijven zoals gezegd uitgesloten.'

Huren/verhuren van grond

Wat zijn ecologische aandachtsgebieden? Osinga: 'Onder druk van LTO en de Tweede Kamer heeft de staatssecretaris op 18 december 2013 toegezegd hierover nog eens met de sector in gesprek te gaan. Brussel geeft namelijk meer mogelijkheden dan het ministerie van Economische Zaken in eerste instantie zou willen benutten.' Wat LTO betreft worden alle Brusselse mogelijkheden meegenomen, zoals bomen, sloten, oevervegetatie, groenbemesters en vanggewassen. Dijkema moet nu uiterlijk 1 mei 2014 aan de Tweede Kamer uitleggen hoe ze de vergroening precies gaat uitwerken.

Boomkwekers die land huren van melkveehouders, dienen rekening te houden met de regels voor blijvend grasland. Het gaat hierbij om land dat vijf jaar achtereen is opgegeven als grasland. In Natura 2000-gebieden komt een ploeg- en keurverbod voor alle blijvende graslanden. 'Overigens tegen onze zin,' zegt Osinga. 'Den

Haag gaat hier veel verder dan wat in Brussel is afgesproken.' Daarnaast moet het nationale areaal blijvend grasland op peil blijven. 'Het referentiejaar is 2012. Daalt het areaal blijvend grasland te veel, dan krijgt iedereen een referentie-areaal blijvend grasland. Daarvan zou je dan nog slechts vijf procent per jaar mogen scheuren. Tot het moment waarop referentie-arealen gaan gelden, is er voor individuele veehouders/boomkwekers weinig aan de hand.'

Onderscheid verdwijnt

In een visie uit 2007 pleit LTO Nederland al voor toeslagrechten voor de boomteelt en de tuinbouw- en siergewassenteelt. Het GLB is in de jaren zestig en zeventig ontwikkeld voor bepaalde 'marktorderingsgewassen'. De siergewassenteelt viel daar niet onder. Osinga: 'Wij vinden dat alle actieve agrariërs toegang moeten hebben tot het GLB. Het onderscheid tussen voedselproducerende en niet-voedselproducerende bedrijven, zoals ook boomkwekerijen, moet verdwijnen. Dit ook in het kader van de snel veranderende maatschappelijk context, waardoor het GLB steeds meer onder druk komt te staan.'

In het nieuwe GLB ziet Osinga overigens nog een

kans voor de Nederlandse boomkwekerijsector. 'In de tekst staat dat sectoren, dus ook de boomkwekerij, producenten- en brancheorganisaties mogen oprichten die een overheidserkenning kunnen krijgen.' Erkende producentenorganisaties kunnen gezamenlijk aan de slag met zaken als afzet, promotie, kwaliteit en kennisverbetering. Als een producentenorganisatie (PO) meer dan de helft van de telers vertegenwoordigt, dan kan zij de overheid vragen om bepaalde afspraken "algemeen verbindend" te verklaren, zodat niet-leden ook moeten meedoen. Volgens Osinga kan dit handig zijn nu het Productschap Tuinbouw verdwijnt. Als een sierteelt-PO samenwerkt met de handel en verwerkers, dan kunnen zij ook een 'inter-branche-organisatie' oprichten. Eis is dan wel dat tweederde van het volume in de sector vertegenwoordigd is. Osinga: 'Op zich is dit gunstige wetgeving. Zo kun je als boomkwekerijsector, net als in de GMO Fruit, gecoördineerd je afzet regelen. En je krijgt een sterkere juridische basis als het gaat om mededinging. Ik weet dat de boomkwekerij een zeer diverse sector is, maar ik raad de sector toch aan om hier in ieder geval serieus naar te kijken.'

Naast een toeslag per hectare krijgt de boomkwekerij ook met flink wat extra regels te maken door het nieuwe GLB.

Wanneer aanvragen?

Boomkwekers kunnen vanaf 1 april tot 15 mei 2015 de nieuwe toeslagrechten aanvragen. Wat betreft het referentiejaar zijn er globaal gezien twee situaties: bestaande bedrijven en starters. Vanaf 2015 krijgen de starters rechtstreeks geld uit de nationale reserve. 'Zij krijgen uiteindelijk, in 2019, wel dezelfde nieuwe hectaretoeslag als bestaande bedrijven,' aldus de medewerker LTO Internationale Zaken.

'Het referentiejaar voor starters en bestaande bedrijven wordt waarschijnlijk 2013. Of je in 2013 nu wel of geen rechten had, dat maakt niet uit. Iedereen krijgt in principe de toeslag.' Hij voorziet wel problemen voor boomkwekers die ooit rechten hadden maar ze verkocht hebben.

Die zouden in de huidige tekst van het nieuwe GLB geen recht hebben op een hectaretoeslag. Hier is op dit moment nog geen oplossing voor. Verder is voor de basisberekening het referentiejaar 2014 van belang voor boomkwekers die nu al toeslagrechten ontvangen. 'Het bedrag aan toeslagrechten dat je in 2014 bezit (dus inclusief wat je verhuurd hebt), is de basis voor de berekening van het compensatiebedrag (voor het verlies van je oude rechten) dat je van 2015 tot en met 2018 nog krijgt.'

Tijdig afspraken maken

Een ander punt dat ook voor boomkwekers van belang is, is tijdig afspraken maken bij huur of verhuur van gronden. 'In 2014 geldt dat degene die de toeslagrechten bezit, recht heeft op de

compensatie voor het verlies van die rechten in 2015-2018. Daar moet je tijdig afspraken over maken.' De basis is dat de aanvrager in 2015 de betalingsrechten krijgt voor de hectares die hij aanvraagt. Als je dat niet wilt, kun je een (ver) huurcontract opstellen, waarin je opneemt dat je met de grond ook de aanspraak op betalingsrechten verhuurt. In dat geval worden de rechten eigendom van de verhuurder en worden ze meteen verhuurd aan de huurder van de grond. Na afloop van de huurperiode gaan de rechten met de grond terug naar de verhuurder. 'Van belang is dus om dit tijdig onderling overeen te komen,' aldus Osinga. 'In de nieuwe situatie is er sprake van één recht per hectare. Er is geen regeling waarbij je de rechten kunt gaan stapelen. Dit onderdeel van het nieuwe GLB is ook

'Het goede nieuws voor boomkwekers is dat ze niet aan die vergroeningseisen hoeven te voldoen'

belangrijk als je land pacht van een waterschap of gemeente. Als je in 2015 op die gronden toeslagrechten aanvraagt, maar een jaar later loopt de pacht af, dan moet de verpachter de pachter van deze grond compenseren voor het verlies van de rechten die hij anders in 2016-2020 nog had kunnen ontvangen.'

Laanboomkweker en akkerbouwer Jan Michels uit Venray-Heide krijgt straks ook te maken met

het nieuwe GLB-beleid. Hij heeft in totaal 60 hectare laanbomen en 7,5 hectare akkerbouw. 'Ik heb zo'n 300 soorten in de maat 14-16 tot 30-40. Wij leveren wereldwijd, van de handel tot aan de eindgebruiker.' De laanboomkweker vindt dat de boomkwekerijsector al veel eerder toeslagrechten had moeten krijgen. *'Waarom kregen al die andere sectoren wel steun en wij niet? Dat vind ik nog steeds opmerkelijk.'*

Volgens Michels kunnen de nieuwe regels invloed hebben op zijn bedrijfsvoering. Hij huurt 10 hectare grond van een melkveehouder. Als het Nederlandse areaal blijvend grasland te veel daalt ten opzichte van 2012, zou ieder bedrijf een individuele referentie krijgen en daardoor beperkt worden in het scheuren van gras tot per jaar 5% van het areaal blijvend grasland in 2012. 'Blijvend' wil zeggen: grasland dat minstens vijf jaar achtereenvolgend grasland is. 'Als het nog grasland zou zijn en de regels van een referentie-areaal zouden gelden, dan zou ik dus maar zeer beperkt kunnen scheuren en geen bomen meer kunnen planten. Dergelijke graslanden zou ik dan net zo goed niet meer kunnen huren,' aldus de boomkweker. Het wordt volgens Michels een stuk lastiger voor de boomkwekerij als je weilanden die langer dan vijf jaar grasland zijn, niet meer kan scheuren. 'Dit zou voor onze sector een enorme beperking in de keuze van gronden betekenen.' Michels zucht even. 'Als het zo ver zal komen dat iedereen een referentie-areaal krijgt, dan hebben wij dat al opgelost, omdat wij alleen de kopeinden van ieder perceel en de tussenpaden met gras inzaaien. Verder kan ik zonder problemen bijvoorbeeld ook Japanse haver of Tagetes zaaien, omdat daarvoor niet die regel van blijvend grasland geldt.'

Kleine 13.000 extra

Er is ook nog het probleem rond de vraag wie de toeslagrechten krijgt. 'Nu krijgt de melkveehouder de toeslagrechten. Maar omdat ik de toeslagrechten ga aanvragen omdat ik het voor meerdere jaren huur, vier jaar achtereenvolgend, krijg ik vanaf 1 januari 2015 de toeslagrechten.' Toch ziet Michels hiervan af. Hij kiest voor de optie om in het verhuurcontract de toeslagrechten aan de eigenaar van de grond te laten. 'Ik wil namelijk betrouwbaar blijven ten opzichte van degene van wie ik de grond huur. Dit is een van de eerste dingen die ik in dit kader ga regelen.' De boomkweker rekent even gauw uit hoeveel hij vanaf 1 januari aan toeslagrechten krijgt over de 35 hectare grond die hij in bezit heeft. 'Als je

uitgaat van 50 euro per hectare keer 35, is dat 1750 euro. In 2019 zal dit zo'n 35 keer 370 euro is 12.950 euro zijn.'

Michels vindt het als boomkweker met akkerbouwgrond wel lastig dat er in de nieuwe regels over vergroeningseisen wordt gesproken. 'Hier zullen veel collega's met akkerbouwgrond niet blij mee zijn. Ik zit gelukkig onder die 10 hectare, dus ik ben vrijgesteld.' Anders had hij wellicht overwogen om de 7 hectare akkerbouwgrond (bedoeld om op termijn bomen op te plaatsen) dan maar af te stoten. Volgens de nieuwe plannen is het namelijk de gebruiker/huurder, degene dus die de percelen opgeeft bij de Dienst Regelingen, die moet voldoen aan de vergroening. Onder de 10 hectare geldt een vrijstelling, daarboven gelden de eerdergenoemde regels vanaf 10 en 15 hectare.

Producentenorganisatie

Wat betreft het referentiejaar 2014 als basis voor de berekening van het compensatiebedrag dat je van 2015 tot 2018 nog krijgt, zit Michels goed. 'Daar val ik dus onder, want die rechten heb ik in 2014 al. Ik heb ook geen rechten verkocht in het verleden. Wel mijn bietenquotum, maar niet de toeslagrechten op die gronden. Toch zal dit compensatiebedrag geen groot bedrag zijn.'

Michels vindt de mogelijkheid van het opzetten van een producentenorganisatie (PO) die de sector vertegenwoordigt bij de overheid een kans voor de boomkwekerijsector. 'Zeker nu het Productschap Tuinbouw verdwijnt is dit een kans, zo niet noodzakelijk. Die kunnen voor ons dan onderhandelen met de overheid over de belangen van de boomkwekerij.' Daar moeten dan wel mensen in zitten die voldoende kennis en kunde hebben over de sector, aldus Michels.

De andere optie om zich te verenigen, de interbranche-organisatie van telers, handel en industrie, daar staat de boomkweker genuanceerder tegenover. 'Dit soort organisaties kunnen, vooral voor kleinere boomkwekers, naast positief ook negatief werken. Dat heb je in het verleden bij andere sectoren al kunnen zien.'

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

<http://www.boom-in-business.nl/artikel.asp?id=23-4430>